

Arteriální hypertenze u dětských pacientů

MUC. Jiří Kodeš, MUDr. Petra Matalová, Ph.D.

Ústav farmakologie, LF UP a FN Olomouc

Arteriální hypertenze je chronické onemocnění, které postihuje především dospělou populaci. Během 21. století však dochází k narůstání prevalence onemocnění i u dětských pacientů, proto je v praxi důležité na něj myslet. V diagnostice má zcela zásadní roli praktický lékař pro děti a dorost, který by měl jako první zachytit zvýšenou hodnotu krevního tlaku. U menších dětí se obáváme spíše sekundární hypertenze, u dospívajících naopak hypertenze primární. Terapie je nutná z důvodu předcházení komplikacím, které se mohou vyskytnout již v dětství, ale také z dlouhodobého hlediska.

Klíčová slova: arteriální hypertenze, děti, krevní tlak, režimová opatření.

Arterial hypertension in paediatric patients

Arterial hypertension is a chronic disease affecting mainly adult patients. However, during the 21st century, the prevalence of the disease is also increasing in paediatric patients, so it is important to keep it in mind in practice. The role of the general practitioner for children and adolescents is absolutely crucial. He/she should be the first one to catch the elevated blood pressure value. The prevalence of secondary hypertension is higher in small children. On the contrary, primary hypertension is more common in adolescents. Therapy is necessary mainly to prevent complications which can arise in childhood, but the risks in a long-time period are significantly higher.

Key words: arterial hypertension, children, blood pressure, regime measures.

Úvod

Arteriální hypertenze (AH) je chronické onemocnění postihující především dospělou populaci. Dětské pacienty dříve bývali postiženi AH výjimečně, během 21. století však dochází k narůstání prevalence onemocnění pravděpodobně z důvodu sedavého životního stylu, většího výskytu nadváhy a obezity a zvýšeného příjmu soli (1). Tyto rizikové faktory AH se podílejí i na rozvoji kardiovaskulárních komplikací a jejich vliv byl umocněn pandemií onemocnění covidu-19, během které došlo ke zhoršení již dříve ne úplně optimálního životního stylu u velkého množství dětí.

Jak si onemocnění stojí v tzv. „době post-covidové“? Cílem článku je shrnout aktuální poznatky o AH u dětí tak, aby se daly vztáhnout na českou populaci s jednoduchou aplikovatelností do pediatrické praxe.

Diagnostika

Dětská AH se standardně diagnostikuje od věku 3 let, tedy od věku, kdy by praktický lékař pro děti a dorost měl začít pravidelně měřit krevní tlak (TK) dítěte při každé preventivní prohlídce (2). TK se měří ideálně manuálně na pravé horní končetině pomocí tlakové manžety a fonendoskopu po 5 minutách klidu vsedě s rukou opřenou v úrovni srdce. Šířka manžety by měla odpovídat přibližně 40 % obvodu paže (1). Při jedné návštěvě se má tlak změřit třikrát, přičemž jako skutečná hodnota TK se uvádí průměr z druhého a třetího měření. Lze použít i hodnotu pouze z druhého měření s téměř identickou senzitivitou, specificitou a pozitivní i negativní prediktivní hodnotou (3).

Při nálezů suspektní hypertenze u dětského pacienta by mělo dojít ke confirmaci další-

mi alespoň dvěma měřeními v řádu několika týdnů. Pokud je TK z prvního měření s normální hodnotou, teoreticky není nutné ho během návštěvy opakovat, protože nejvyšší hodnoty bývají přítomny právě u iničiálního měření. V praxi je ale standardem měření opakovat pro lepší výpovědní hodnotu (3). Hodnocení TK se provádí s pomocí percentilových grafů (Obr. 1).

V diagnostice může dojít k chybě, a to především formou hypertenze (syndromu) bílého pláště nebo nedodržením výše popsaných standardů měření. Syndrom bílého pláště se dá obejít ambulantním 24hodinovým monitoringem TK (ABPM) či domácím měřením rodičem, které vede k lepší spolupráci dítěte, ale může být opět zkruseno nesprávnou technikou měření (proto je nutné důsledně edukovat rodiče).

MUDr. Petra Matalová, Ph.D.
Ústav farmakologie, LF UP a FN Olomouc
petra.matalova@fnol.cz

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2023;24(6):380-382

Článek přijat redakcí: 6. 9. 2023

Článek přijat k publikaci: 17. 9. 2023